



fot. Kamienica z wiewiórką przy ul. 1 Maja 343

05.

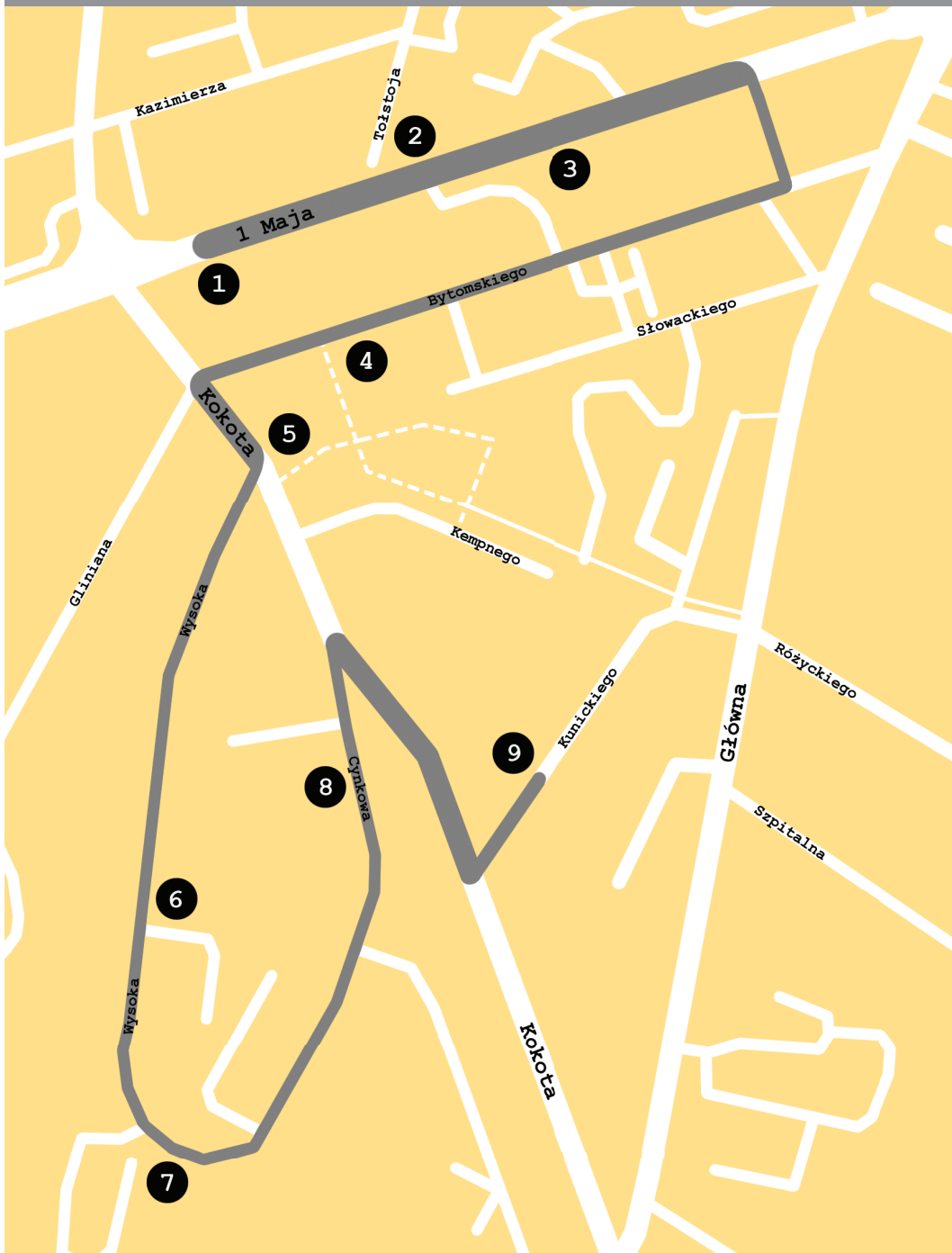
Czarny Las

Teren obecnego Czarnego Lasu przez kilkaset lat był porośnięty gęstym lasem, z którego bytomscy mieszkańcy czerpali drewno opałowe i budowlane. Do połowy XVIII wieku ta leśna enklawa nie miała większego znaczenia gospodarczego. Wartość obszaru wzrosła dopiero wtedy, gdy w okolicy zaczęto wydobywać węgiel kamienny.

Pierwsze podanie do władz o pozwolenie na eksploatację węgla na terenie Czarnego Lasu wnieśli mieszkańcy bytomscy w 1776 roku. W latach 1899-1902 powstała tutaj kopalnia „Friedensgrube”, czyli kopalnia „Pokój”. Jej założenie stało się

impulsem do intensywnego rozwoju osadnictwa na tym obszarze.

Teren dzielnicy odłączono od Bytomia dopiero w 1922 roku, po rozstrzygnięciu plebiscytu. Czarny Las został wówczas wcielony do gminy Nowy Bytom. W styczniu 2006 roku uchwałą nr 954/LIII/2006 Rada Miasta Ruda Śląska wyodrębniła teren historycznego Czarnego Lasu z dzielnicy Nowy Bytom oraz Wirek. Tym samym powstała jedenasta dzielnica miasta Ruda Śląska.



Czarny Las w pigułce

1. Kamienica narożna

Na rogu ulic E. Kokota i 1 Maja znajdują się dwie wielkomiejskie kamienice o zdobieniach w duchu secesyjnym. Zostały wzniesione ok. 1915 roku. Warto przyjrzeć



się ciekawym szczytom, które skonstruowano z wklęsło-wypukłych łuków. Godna uwagi jest także dekoracja kamienicy pod numerem 361, w której zastosowano zgeometryzowane ornamenty. Takie formy były szczególnie popularne w niemieckiej i austriackiej architekturze początku wieku. Stanowiły jednocześnie kontynuację popularnej pod koniec XIX wieku secesji oraz zapowiedź powoli ro-

dzącego się nurtu Art Déco, w ramach którego użycie zgeometryzowanego ornamentu osiągnęło swoje apogeum.

2. Krucyfiks

U wylotu ulicy L. Tołstoja znajduje się kapliczka w formie krzyża. Na postumencie pod krucyfiksem przedstawiono postaci św. Jana i Matki Bożej. To bardzo popularny schemat, wykorzystywany w tego typu przedstawieniach już od średniowiecza. Warto zwrócić uwagę na ramiona krzyża, które opracowano w kształcie trójlistka. Taka forma posiada głęboką symbolikę - stanowi odwołanie do motywu tzw. drzewa życia, czyli drzewa rosnącego w Edenie. Śmierć Chrystusa na krzyżu można zatem interpretować jako zapowiedź powrotu do Edenu, a jednocześnie symbol nowego życia, jakie dała Jego męczennska śmierć.



3. Kamienica z wiewiórka

Na ścianie bocznej kamienicy położonej przy ul. 1 Maja 343 możemy podziwiać wielkoformatowe malowidło, przedstawiające maskotkę miasta - rudą wiewiórkę. W ramach muralu przedstawiono również miejskie zabytki m.in.: dworzec kolejowy w Chebziu oraz nowobytomski kościół św. Pawła.



4. Ulica Bytomskiego

Wzdłuż ulicy K. Bytomskiego usytuowano tradycyjne robotnicze kamienice, tzw. familoki. Warto przypomnieć, że nazwa ta pochodzi od niemieckiego słowa Familienhaus i do dzisiaj funkcjonuje na Śląsku jako określenie tradycyjnych kamienic o ceglanych elewacjach.

5. Bloki przy Kempnego

Przy ulicy A. Kempnego możemy zobaczyć proste bloki z niedziennie opracowanymi balkonami. Dzięki ich niespotykanej formie budynki o prostym klockowatym kształcie zyskały ciekawego charakteru, kojarzącego się z małomiasteczkową architekturą.

6. Osiedle

Malowniczo usytuowane osiedle domów wielorodzinnych potocznie nazywa się osiedlem „Cynkowa-Wysoka”. Domy zaczęto tu wznosić od 2006 roku. Posiadają one ciekawe bryły, które budzą skojarzenia z architekturą postmodernizmu, szczególnie popularną w Polsce po 1990 roku. Nurt ten charakteryzuje łączenie ze sobą różnych, związanych z odmiennymi stylami, elementów architektonicznych. Dzięki takim zabiegom projekty



pozostające w duchu postmodernizmu zyskują indywidualny, niepowtarzalny charakter, tak jak ma to miejsce w przypadku tego osiedla.



7. Schron bojowy

Czarneleski schron bojowy wchodzi w skład punktu oporu Wzgórza 319 Obszaru Warownego „śląsk”. Obiekty militarne wybudowane w ramach tego systemu umocnień powstały w latach 1937-38. Ich zadaniem była ochrona południowo-zachodniej granicy kraju, szczególnie istotnej przez wzgląd na występujące na tym terenie zakłady przemysłowe. Schron przy ulicy Cynkowej był jednym z najbardziej wysuniętych na zachód obiektów militarnych usytuowanych na tym obszarze. Należy pamiętać, że niecałe dwa kilometry dalej w stronę zachodnią przebiegała w międzywojniu granica pomiędzy Polską a Niemcami.



8. Kościół Ducha Świętego

Samodzielną stację duszpasterską ustanowiono w Czarnym Lesie w 1935 roku. Już rok później architekt Jan Affa sporządził projekt kościoła, a w 1938 roku został on ukończony i poświęcony. Świątynia jest budowlą murywaną, otynkowaną zarówno wewnątrz, jak i na zewnątrz. Detal architektoniczny ogranicza się do betonowego cokołu oraz przeciągniętego

przez budynek gzymsu wieńczącego i zadaszeń nad oknami. Wnętrze oryginalnie pokryte było polichromią przedstawiająca sceny Zesłania Ducha Świętego, która niestety nie zachowała się do dnia dzisiejszego. Zdobiły je także wyjątkowo ciekawe ołtarze o kojarzącej się z ekspresjonizmem formie, których pojedyncze elementy zostały wkomponowane w obecne wnętrza świątyni. Kościół wzniesiono w miejscu, gdzie kiedyś działała cynkownia „Deutsche Hütte”.

9. Kamienica przy Kunickiego

Przy ulicy S. Kunickiego pod numerem 24 znajduje się jedna z najpiękniejszych rudzkich kamienic. Wybudowano ją pod koniec XIX wieku. Uwagę zwraca efektowna dekoracja wykonana za pomocą cegieł, której kształt przywodzi na myśl koronkę. Pięknie opracowano środkową partię budynku, wieńcząc ją schodkowym szczytem.

